

به نام خدا

تاییدیه اعضای هیات داوران در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیات داوران نسخه نهایی پایان نامه کارشناسی ارشد آقای سید میلاد حسینی تحت عنوان « تحلیل حقوقی - اقتصادی خود انتظامی در بازار سرمایه ایران با مطالعه تطبیقی با نظام حقوقی آمریکا و مالزی » را از نظر فرم و محتوا بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کند.

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضا
۱- استاد راهنما	دکتر علی انصاری	دانشیار	
۲- استاد مشاور	دکتر محمد عیسائی تفرشی	استاد	
۳- استاد ناظر	دکتر محمد باقر پارساپور	استادیار	
۴- استاد ناظر	دکتر یونس نورانی مقدم	استادیار	
۵- نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر محمد عیسائی تفرشی	استاد	

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تأیید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی به صورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آیین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه می باشد، باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تأیید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در

شورای دانشگاه لازم‌الاجراست. نام و نام خانوادگی: **سید میلاد حسینی** تاریخ و امضا: ۱۳۹۲/۰۶/۲۲

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به این که چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:
«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده در رشته حقوق خصوصی است که در سال ۱۳۹۲ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر علی انصاری، مشاوره جناب آقای دکتر محمد عیسائی تفرشی، از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده رابه عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶: اینجانب سید میلاد حسینی دانشجوی رشته حقوق خصوصی مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرای آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: سید میلاد حسینی

تاریخ و امضا: ۱۳۹۲/۰۶/۲۲

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم انسانی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد حقوق خصوصی

«تحلیل حقوقی-اقتصادی خودانتظامی در بازار سرمایه ایران با مطالعه تطبیقی با نظام حقوقی
آمریکا و مالزی»

سید میلاد حسینی

استاد راهنما:
دکتر علی انصاری

استاد مشاور:
دکتر محمد عیسائی تفرشی

شهریور ۱۳۹۲

تقدیم به:

مادرم به پاس تمام زحمتهایش،

پدرم برای همه مردانگی‌هایش

و

خواهرانم جهت حمایت‌هایشان،

که فرصت تحصیل و کسب علم را برای من مهیا نمودند؛

سلامتی و بهروزی را از خداوند برای ایشان مسئلت دارم.

تشکر و قدردانی:

حال که به لطف و یاری پروردگار و عنایت ائمه هدی (ع)، نگارش و تدوین پایان نامه حاضر به پایان رسیده است، بر خود لازم می دانم از استادانی که در طول تحصیلات از ایشان آموخته ام تشکر نمایم؛ خود را همواره وامدار آنها می دانم. در اینجا از تمام کسانی که در سایه صبر، بردباری، تشویق و حمایت هایشان توانستم در آرامش و فراغ خاطر این پایان نامه را به پایان برسانم، تقدیر و تشکر می کنم، به ویژه از:

❖ جناب آقای دکتر علی انصاری، استاد محترم راهنما به خاطر زحمات بی شائبه‌ای که در طول تحصیل و نگارش پایان نامه متحمل شدند. قدردان کمک ها، توصیه های مشفقانه و حمایت هایشان هستم و از خداوند برای ایشان سلامتی، بهروزی و طول عمر را مسئلت دارم.

❖ جناب آقای دکتر محمد عیسائی تفرشی، استاد محترم مشاور که مطالعه متن پایان نامه و یادآوری خطاها و لغزش های حقیر را بر عهده داشتند. رهنمود های این استاد بزرگ - که به حق استاد اخلاق نیز هستند- بسیار سودمند بوده است؛ چراغ فروزان وجودشان همیشه نورافشان باد.

❖ استادان بزرگوار، آقایان دکتر محمد باقر پارسا پور و دکتر یونس نورانی مقدم که زحمت مطالعه و ارزیابی پایان نامه را با سعه صدر پذیرا شدند.

چکیده: قانون بازار اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴ در بند ۶ ماده ۱ و در مقام تعریف نهادهای خودانتظام در بازار سرمایه اشعار می‌دارد: «تشکل خودانتظام، تشکلی است که برای حسن انجام وظایفی که به موجب این قانون بر عهده دارد و همچنین برای تنظیم فعالیت‌های حرفه‌ای خود و انتظام بخشیدن به روابط اعضاء مجاز است ضوابط و استانداردهای حرفه‌ای و انضباطی را که لازم می‌داند، با رعایت این قانون، وضع و اجرا کند». چنانکه ملاحظه می‌گردد، تعریف فوق‌الذکر صرف نظر از اینکه به خوبی تبیین کننده ابعاد گوناگون این قبیل نهادها نمی‌باشد، گستره اختیارات مقررات‌گذاری آنها را نیز به درستی مشخص نمی‌سازد و این شبهه را در ذهن به وجود می‌آورد که نهادهای مذکور رأساً می‌توانند مقررات لازم را وضع و اجرا نمایند. در همین راستا باید گفت که اعتبار مصوبات نهاد های خودانتظام در سه کشور ایران، آمریکا و مالزی، منوط به مطابقت و رعایت قوانین عادی و مصوبات هیأت دولت می‌باشد و در صورت عدم حصول این مهم، مصوبات پیشنهادی آنان توسط مراجع نظارتی حسب مورد ابطال یا اصلاح می‌گردند. همچنین حاصل مقایسه نهاد های خودانتظام در بازار سرمایه ایران، آمریکا و مالزی از یک سو و همینطور تحلیل تعامل بین آنها به عنوان بخش خصوصی و مراجع نظارتی در بازار سرمایه از سوی دیگر، این بود که این نهادها، فی الواقع در همه امور «خودانتظام» نیستند و از جهات مختلفی نظیر شکل‌گیری و تصویب دستور العمل های لازم، تحت نظارت شدید مراجع نظارتی هستند که فلسفه و چرایی این امر را نیز به لزوم دخالت دولت، با توجه به مبانی که احصاء کردیم، منتسب دانستیم. در نوشتار حاضر همینطور اهتمام بر این بوده است تا به مبانی خودانتظامی از منظر های مختلفی - که اهم آنان اقتصاد و مقتضیات بازار بورس هستند - پرداخته شود و البته در همین رابطه معایب و محدودیت های این نهادها نیز همچون اشاعه برنامه‌ها و اهداف سطحی، لطمه به بازار رقابت، ایجاد تبعیض و افراط و تفریط در تنظیم مقررات، مورد مذاقه قرار گرفتند. در رابطه با قلمرو خودانتظامی نیز این نتیجه حاصل آمد که خاستگاه اصلی نهادهای خودانتظام در بازار سرمایه، و یا به بیان دقیقتر در فعالیت‌های اقتصادی جامعه است؛ هر چند از این قبیل نهادها یا به بیان دقیق‌تر از شیوه اعمال کنترل و تنظیم مقررات خودانتظامی، در بخش‌های دیگری چون مطالعات روانشناسی و جرم‌شناسی، علم پزشکی و نظام مطبوعات نیز استفاده شده است.

کلید واژه: خودانتظامی، نهادهای خودانتظام، بازار سرمایه، بازار اوراق بهادار، تفویض اختیارات.

فهرست مطالب

۱	فصل یکم طرح تحقیق
۲	۱-۱- تعریف مساله، اهداف، و سوالات تحقیق:
۳	۲-۱- فرضیه ها/ پیش فرض ها:
۴	۳-۱- مواد و روش انجام تحقیق:
۵	۴-۱- جنبه جدید بودن و نوآوری:
۶	فصل دوم کلیات
۷	۱-۲- تعریف خودانتظامی
۸	۱-۱-۲- خودانتظامی در لغت
۱۰	۲-۱-۲- خودانتظامی در نظریه علمای حقوق و اقتصاد
۱۳	۳-۱-۲- خودانتظامی در قانون
۱۸	۲-۲- منشأ تاریخی خودانتظامی
۱۸	۱-۲-۲- احصاء مکاتب اقتصادی غالب از قرن نوزدهم تا کنون
۲۱	۲-۲-۲- پیدایش نخستین نهاد های خودانتظام
۲۲	۳-۲- مبانی خودانتظامی
۲۳	۱-۳-۲- از منظر اقتصادی
۲۳	۱-۱-۳-۲- تقلیل هزینه ها
۲۵	۲-۱-۳-۲- رقابت پذیری در عرصه بین الملل و جذب بیشتر سرمایه خارجی
۲۶	۲-۳-۲- از منظر اجتماعی
۲۶	۱-۲-۳-۲- تبعیت بیشتر از قوانین
۲۷	۲-۲-۳-۲- انعطاف پذیری و واقع گرایی بیشتر مقررات
۲۸	۳-۳-۲- از منظر سیاسی

- ۲۹-۳-۳-۲-۱- فراغ بال بیشتر دولت در امور اجرایی..... ۲۹
- ۲۹-۳-۳-۲-۲- استفاده از منابع و تخصص های کارآمد و به روز تر..... ۲۹
- ۳۰-۳-۳-۲-۳- انتقال برخی مسئولیت ها به بخش های غیر دولتی..... ۳۰
- ۳۰-۳-۳-۲-۴- جذابیت سیاسی در نگاه نقادان..... ۳۰
- ۳۱-۳-۲-۴- از منظر مقتضیات بورس..... ۳۱
- ۳۲-۳-۲-۴-۱- افزایش سطح کلی منابع لازم برای تنظیم مقررات..... ۳۲
- ۳۲-۳-۲-۴-۲- استفاده از دانش و تخصص افراد مجرب..... ۳۲
- ۳۳-۳-۲-۴-۳- کمک به دولت در راستای تمرکز آن بر سایر مسائل و اولویت ها..... ۳۳
- ۳۳-۲-۴- معایب خودانتظامی..... ۳۳
- ۳۴-۲-۴-۱- نفع‌گرایی شخصی و نادیده گرفتن منافع عمومی..... ۳۴
- ۳۵-۲-۴-۲- لطمه به بازار رقابت..... ۳۵
- ۳۶-۲-۴-۳- ایجاد تبعیض..... ۳۶
- ۳۷-۲-۴-۴- اشاعه برنامه‌ها و اهداف سطحی..... ۳۷
- ۳۸-۲-۴-۵- افراط و تفریط در تنظیم مقررات..... ۳۸
- ۳۹-۲-۴-۶- کاهش میزان پاسخگویی و مسئولیت..... ۳۹
- ۴۰-۲-۴-۷- تقلب، فساد و مصونیت از مجازات..... ۴۰
- ۴۱-۲-۴-۸- تحمیل هزینه‌های بیشتر بر جامعه..... ۴۱

فصل سوم شکل‌ها، قلمرو و آثار خودانتظامی..... ۴۳

- ۴۳-۳-۱- شکل‌های خودانتظامی..... ۴۳
- ۴۵-۳-۱-۱- معیار‌های تقسیم‌بندی..... ۴۵
- ۴۸-۳-۱-۲- شکل‌های خودانتظامی در سایر بخش‌ها (خودانتظامی مرسوم)..... ۴۸
- ۵۰-۳-۱-۲-۱- شکل داوطلبانه‌ی تنظیم رفتار..... ۵۰
- ۵۲-۳-۱-۲-۲- خودانتظامی مبتنی بر قانون موضوعه..... ۵۲
- ۵۵-۳-۱-۲-۳- شکل نظام‌دهی شرکتی..... ۵۵
- ۵۸-۳-۱-۲-۴- حالت خودانتظامی تحت نظارت..... ۵۸
- ۶۱-۳-۱-۲-۵- شکل قانونی خودگردانی یا مدیریت از درون..... ۶۱

- ۳-۱-۳- شکل های خودانتظامی در بازار سرمایه (خودانتظامی اصطلاحی) ۶۷
- ۳-۱-۳-۱- شکل دولتی مقررات‌گذاری (یا قانونی) ۶۸
- ۳-۱-۳-۲- شکل محدود بازار ۷۱
- ۳-۱-۳-۳- شکل پر قدرت بازار ۷۳
- ۳-۱-۳-۴- شکل عضویت مستقل خودانتظامی ۷۴
- ۳-۱-۳-۵- قواعد ارشادی سازمان بین المللی کمیسیون های اوراق بهادار ۷۷
- ۳-۲- قلمرو خودانتظامی ۷۸
- ۳-۲-۱- قلمرو خودانتظامی اصطلاحی ۷۹
- ۳-۲-۲- قلمرو خودانتظامی مرسوم ۸۰
- ۳-۲-۲-۱- خودانتظامی در روان‌شناسی و جرم‌شناسی ۸۰
- ۳-۲-۲-۱- خودانتظامی در علم پزشکی ۸۱
- ۳-۲-۲-۳- خودانتظامی در نظام مطبوعات ۸۱
- ۳-۳- آثار خودانتظامی ۸۲
- ۳-۳-۱- وضع مقررات توسط نهاد های خودانتظام ۸۳
- ۳-۳-۱-۱- منشأ اختیارات مقررات‌گذاری نهاد های خودانتظام ۸۴
- ۳-۳-۱-۱-۱- منشأ اختیارات مقررات‌گذاری نهاد های خودانتظام در ایران ۸۵
- ۳-۳-۱-۱-۲- منشأ اختیارات مقررات‌گذاری نهاد های خودانتظام در آمریکا ۸۶
- ۳-۳-۱-۱-۳- منشأ اختیارات مقررات‌گذاری نهاد های خودانتظام در مالزی ۸۷
- ۳-۳-۱-۲- نقش مراجع دولتی ناظر بر مصوبات نهاد های خودانتظام ۸۸
- ۳-۳-۱-۳- چرایی نظارت دولت بر نهاد های خودانتظام در بازار سرمایه ۸۹
- ۳-۳-۱-۲-۱- تجربیات تاریخی ۹۰
- ۳-۳-۱-۲-۱-۲- مطالعات اقتصادی ۹۲
- ۳-۳-۱-۲-۱-۳- تحلیل ارکان نظارت بخش دولتی و نحوه نظارت آن در ایران ۹۵
- ۳-۳-۱-۲-۳- تحلیل ارکان نظارت بخش دولتی و نحوه نظارت آن در آمریکا ۱۰۱
- ۳-۳-۱-۳-۴- تحلیل ارکان نظارت بخش دولتی و نحوه نظارت آن در مالزی ۱۰۸

۱۱۱	۲-۳-۳- اعتبار مصوبات نهاد های خودانتظام در مقایسه با سایر مصوبات در حقوق ایران، آمریکا و مالزی
۱۱۲	۱-۲-۳-۳- مقایسه با قوانین عادی
۱۱۵	۲-۲-۳-۳- مقایسه با مصوبات هیأت دولت
۱۱۶	۳-۳-۳- آثار ساختاری نهاد های خودانتظام
۱۱۷	۱-۳-۳-۳- نحوه تشکیل, تعلیق و انحلال نهاد های خودانتظام
۱۲۲	۲-۳-۳-۳- نحوه پوشش دهی یا عضویت اعضا
۱۲۵	۳-۳-۳-۳- حل و فصل اختلافات اعضا
۱۲۹	۴-۳-۳-۳- رسیدگی به تخلفات و جرایم ارتكابی اعضا

۱۳۴ نتیجه گیری:

۱۳۹ پیشنهاد ها:

۱۴۱ منابع

۱۴۱ -۱ فارسی

۱۴۱ -۱-۱ کتب:

۱۴۲ -۲-۱ مقالات:

۱۴۲ -۳-۱ پایان نامه ها / رساله ها:

۱۴۲ -۴-۱ تارنما ها:

2- English Sources

2-1- Books..... 143

2-2- Papers / Reports..... 144

2-3- Websites..... 146

English Abstract.....147

فهرست علایم و اختصارات

الف – فارسی

صفحه	ص
صفحات	صص
همان منبع/همان صفحه	همان

ب – انگلیسی

Ibid	Ibidem
No.	Number
op.cit.	opera citato
p.	page
pp.	pages
SEC	Securities and Exchange Commission of the USA
SC	Securities Commission of Malaysia
FINRA	Financial Industry Regulatory Authority of the USA

فصل يكم

طرح تحقيق

طرح تحقیق پیش رو را می توان به صورت ذیل بیان نمود:

۱-۱- تعریف مساله، اهداف، و سوالات تحقیق:

از دیر باز همواره این بحث مطرح بوده است که دولت چگونه می تواند با تفویض برخی اختیارات به بعضی نهادها، گروه ها یا صاحبان حرف به کارآمدی بیشتر فعالیت های آنان کمک نماید؛ در همین راستا از اوایل قرن نوزدهم برخی دولت ها در کشورهای توسعه یافته سعی کردند که با تحدید مداخله خود از یک سو و توسیع اختیارات بخش خصوصی و نظارت خود از سوی دیگر، به این مهم دست یابند. به تاسی از این جریان و سیر نسبتاً موفق آن، دیگر کشورها نیز تلاش نمودند تا با به کارگیری نظریه «خودانتظامی»، برای نظام مند ساختن امور مربوط به کسانی که در مجموعه ای واحد فعالیت می کنند، اجازه داده که با توافق یکدیگر به ایجاد مقررات و قواعدی که مبنای رفتار آنهاست اقدام کنند یا اختیار اجرای قواعدی را به آنها بدهند که از قبل برای آنها تعریف نموده اند.

قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذر ماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی، در بند ۲ ماده ۱، در تعریف بورس اوراق بهادار، آن را بازاری متشکل و خودانتظام می داند که اوراق بهادار در آن توسط کارگزاران و یا معامله گران طبق مقررات این قانون، مورد دادوستد قرار می گیرد. این قانون همچنین در بند ۶ ماده ۱ به تعریف «تشکل خودانتظام» پرداخته و در بند ۵ همین ماده هم مصادیق اینگونه تشکل ها را ذکر کرده است.

هدف از این تحقیق بررسی و تحلیل تعاریفی بوده که از خودانتظامی در عرصه های مختلف ارایه شده است و همینطور تحلیل این موضوع است که شکل ها و نهاد های خودانتظام در بازار سرمایه ایران، آمریکا به عنوان یکی از پر سابقه ترین و فعالترین بورس های جهان و مالزی به عنوان یکی از بورس های موفق کشور های اسلامی، چه صلاحیت ها و اختیاراتی دارند و رویه موجود تا چه حد با تعریف قانون و مفهوم لغوی «خودانتظامی» مطابقت دارد، که این امر مستلزم پاسخ به سوالات زیر است:

۱- ماهیت خودانتظامی چیست و قلمرو اصلی آن در کجاست؟

۲- محاسن و معایب خودانتظامی چه مواردی می توانند باشند؟

۳- ضمانت اجرای مصوبات نهاد های خودانتظام در حقوق ایران چیست و در صورت تعارض با تصویب نامه های مصوب هیأت دولت و قوانین مجلس کدامیک مقدم هستند؟

۴- ضمانت اجرای مصوبات نهاد های خودانتظام در حقوق آمریکا و مالزی به چه صورت است؟

۱-۲- فرضیه ها / پیش فرض ها:

۱- خودانتظامی یک شیوه کارآمد اعمال کنترل است که از طریق تفویض طیفی از اختیارات در جریان مقررات گذاری صورت می گیرد و قلمرو اصلی آن در هر جایی است که اعمال کنترل از درون برای منافع گروهی خاص و در سطح کلان جامعه، مطلوب تر باشد. از همین رو می بینیم که از این شیوه علاوه بر بازار سرمایه، در کانون وکلای دادگستری، کانون کارشناسان رسمی، کانون مهندسان و انجمن ها و گروه هایی از این قبیل، نیز مورد استفاده قرار گرفته است.

۲- در یک نگاه وسیع، انعطاف پذیری و احساس تعهد صنعت یا بازار یا گروه، مزایای به کارگیری خودانتظامی هستند و استعداد و قابلیت آن در پیش رفتن به سمت تبعیض و کوتاهی در مقررات گذاری از معایب آن به شمار می روند.

۳- در شکل خودانتظامی تحت نظارت که برای بیشتر نهاد های خودانتظام فعال در بازار بورس به کار گرفته می شود، تمامی مصوبات نهاد های خودانتظام می بایستی به تایید یک مرجع دولتی ناظر بر فعالیت های این نهاد ها برسند که مرجع دولتی ناظر در ایران، هیأت مدیره سازمان بورس است. در نتیجه این مصوبات نه تنها با مصوبات دولت، بلکه به طریق اولی با قوانین مجلس هم هیچ تعارضی نمی توانند داشته باشند و در صورت تعارض - حتی بعد از تایید هیأت مدیره سازمان بورس - ابطال آنها را می توان از دیوان عدالت اداری تقاضا کرد.

۴- ضمانت اجرای مصوباتی که توسط نهاد های خودانتظام ایجاد می گردند و همینطور اینکه آیا این مصوبات نسبت به مصوبات دولتی یا قوانین مجلس ارجح هستند، بستگی زیادی به تقسیماتی دارد که از نهاد های خودانتظام به عمل آمده است و بسته به اینکه در کدام طبقه از تقسیم بندی باشد، آثار نسبتاً متمایزی بر آن مترتب می گردد. از آنجایی که در این دو کشور هم نظیر کشور ایران شکل خودانتظامی تحت نظارت اتخاذ شده است، مصوبات نهاد های خودانتظام در صورت مغایرت با مصوبات بخش دولتی یا قوانین مجلس حسب مورد اصلاح یا ابطال می گردند.

۱-۳- مواد و روش انجام تحقیق:

گرد آوری اطلاعات و داده های تحقیق مبتنی بر منابع کتابخانه ای (اسنادی) و اینترنتی، استفاده از پایگاه های اطلاعاتی علمی داخلی و خارجی و بهره گیری از نظر حقوقدانان و اقتصاددانان در موضوع مورد بحث به روش تحلیلی- توصیفی است. در ابتدا تلاش بر این است که با استقرایی در دایره المعارف ها و فرهنگ لغات فارسی و انگلیسی و همینطور قوانین ایران، آمریکا و مالزی به توصیف «خودانتظامی» پرداخته شود و در ادامه، سعی خواهد شد با به دست آوردن مبانی حقوقی آن، به تحلیل کارکرد های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی آن مبادرت گردد و در نهایت با بازار سرمایه کشور های آمریکا و مالزی تطبیق داده شود تا دامنه و میزان خودانتظامی در بازار سرمایه کشور خودمان مشخص گردد.

۱-۴- جنبه جدید بودن و نوآوری:

در این رابطه متاسفانه علی رغم اینکه این موضوع ذهن حقوقدانان را معطوف و مصروف خود ساخته، هیچ گونه تحقیق منسجمی به عمل نیامده است و به جز چند مورد ترجمه پراکنده در این خصوص، کار مدونی در جهت تبیین مسایل مطروحه صورت نگرفته است. علت این امر می تواند پیوند عمیق این بحث با مسایل اقتصادی باشد که عرصه را برای ابراز نظر صرف حقوقی تنگ می کند و همچنین منابع فارسی بسیار اندک و کمبود منابع غیر فارسی نیز در این زمینه که مزید بر علت شده اند. بنابراین اهتمام ما بر این است که با وجود مشکلات مذکور، تا جایی که امکان دارد تحقیق جامعی برای اولین بار در این زمینه در کشور عزیزمان ایران به عمل آید، و از محتوا و غنایی برخوردار باشد که قابل عرضه به جامعه علمی و فرهیختگان باشد.

فصل دوم

کلیات

در این فصل کوشش شده است تا تعاریفی از خودانتظامی از منظر های گوناگون ارائه گردد و همچنین از سوی دیگر، به منشأ تاریخی خودانتظامی پرداخته شود. در پایان هم اهتمام بر این بوده تا با پرتو افکنی لازم، مبانی خودانتظامی را از دیدگاههای اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، و همینطور مقتضیات بازار بورس، مورد تبیین قرار دهیم.

۲-۱- تعریف خودانتظامی

برای اصطلاح "خودانتظامی"^۱ در لغت، قانون و همینطور نظریه های حقوقدانان و اقتصاددانان، تعاریف زیادی صورت گرفته است که در ذیل سعی کردیم به برجسته ترین آنها بپردازیم. در همین جا لازم می نماید به این نکته اشاره نماییم که با لحاظ توضیحی که در ادامه آمده است، ما اصطلاح «خودانتظامی» را در مفهوم اخص در فعالیت های اقتصادی جاری دانستیم؛ به بیان دیگر، پایگاه اصلی این شیوه اعمال کنترل، در فعالیت های اقتصادی است. لذا عنایت به منابع اقتصادی در این زمینه غیر قابل اجتناب است.

1- Self-regulation.